

gnas, § 16. (23. Nuptiis infidelium, quæ temporibus velitis celebrantur, non prohibentur fideles assistere, dummodo fieri possint absque Creatoris injuria et offensione fidelium et Ecclesiæ Dei. Idem, *ibidem*.

(24. Secundæ, tertiæ et posteriores nuptiæ sunt fidelibus permixtæ (120). Idem constitut. 57, incip. *Etsi pastoralis*, § 8, et constitut. 129, incip. *Eo quævis tempore*, § 29. (25. Attamen a presbyteris minime benedicendæ sunt. Idem, in cit. constit. *Etsi pastoralis*, § 8 (121). (26. Secundæ nuptiæ impedimento sunt, ne quis promoveri possit ad ordines sacros, etiam in Ecclesia Græca. Idem, *ib.* (122). (27. Secundæ nuptiæ prohibentur diaconis et presbyteris Græcis, aliisque Orientalibus, sub pœna nullitatis, et depositionis ab ordine. Idem, in cit. constitut. *Etsi pastoralis*, § 7, et cit. constitut. *Eo quævis tempore*, § 30.

(28. In nuptiis Canæ Galilææ, ad quas fuit Christus vocatus, quis fuerit sponsus, valde inter se dissident auctores. Plures enim volunt, quod sponsus fuerit S. Joannes evangelista, qui, viso miraculo conversionis aquæ in vinum, una cum sponsa de contrahendo matrimonio abiecit consilium. Auctores hujus sententiæ inter alios refert Tiranus in *Chronico sac.*, pag. 51, n. 67, præcis his verbis: « Addit S. Hieronymus, Augustinus, Beda, Alcuinus, Lyranus, Vincentius, et nemo veterum refragatur (imo ipse Joannes revelavit S. Gertrudi) Joannem fuisse sponsum illum in nuptiis Canæ Galilææ. » Barradius dicit sponsam quoque Joannis se pariter consecrasse Christo, « et lateri B. Virginis adhæsisse. » Theophilus Raynaudus, tom. VIII, in opere *De titulis cultus specialis sanctorum*, punct. 14, pag. 574, inter virgines in conjugio recenset juxta aliquorum sensum (quem tamen ipse non amplectitur) S. Joannem evangelistam, quem volunt fuisse sponsum, id est absque conjugii usu jam virum, a nuptiis in Cana Galilæa Christo abductum S. Augustinus in *Præfat. in Joan.* hæc habet: « Iste siquidem est Joannes, quem Dominus de fluctivaga nuptiarum tempestate vocavit, et cui matrem virginem virgini commendavit; » cui videtur subscribere S. Thomas, 2-2, quæst. 186, art. 4, in resp. ad 1, ibi: « Et ideo Petrum, quem invenit matrimonio junctum, non separavit ab uxore; Joannem tamen volentem nubere a nuptiis revocavit. » Ast contrariam sententiam secutum fuisse S. Augustinum tradit Baronius ad *ann. Christi* 31, n. 30 et seq., dicens, quod S.

(120) Duriora quædam in secundas nuptias, multoque magis in tertias apud Athenagoram in *Legat. pro Christian.* Clementem Alexandrinum, lib. II *Srom.*, Theophilum Antiochenum, lib. III *contr. Anatolicum*, aliosque veteres, præsertim Græcos offendas, non quod matrimonio etiam iterato infensi essent, sed quod ab ethnicorum criminationibus non minus iniquis, quam turpibus Christianam religionem vindicaturi, multum in eo ponderis situm esse ducerent, quod plerique Christiani ab omni

Augustinus asserit Joannem revocatum fuisse a nuptiis, non quod uxorem duxerit, eamque reliquerit, sed quod eam prorsus non acceperit, id colligens ex præcis verbis ejusmet S. doctoris in fine citati operis, ibi: « Plus amat, quod neque uxorem duxerit, et ab ineunte pueritia castissimus vixerit. » Sicque tenet etiam eruditissimus card. Lambertinus Benedictus XIV, lib. II *De canonizat. sanctor.*, c. 37, n. 1, ubi ex relatis dictis verbis S. Augustini sic concludit: « Adhærendum esse videtur communi veterum sententiæ, quæ eum cælibem fuisse affirmat. » Legi potest card. Baronius ad *ann. Christi* 31, n. 32 et seq., memoratamque sententiam amplectuntur ex Patribus Epiphanius, hæres. 58, § 4; Chrysostomus, *De virginitate*, cap. 82; Cassianus, collat. 16, cap. 14; Ambrosius, *De instit. virgin.*, cap. 7; Paulinus, epist. 43. Hæc ipse ad lit. qui idemque confirmat in opere *De festis J. C.*, n. 16, ubi insuper dicit, quod Baronius ad *ann. Christi* 31, n. 30, optimo jure reprehendit scriptores aliter sentientes, et potius Nicephoro tribuendam esse fidem, qui affirmat sponsum in illis nuptiis fuisse vel Simonem Cananæum, qui in duodecim apostolorum numerum ascriptus, Zelotes appellatus est, vel Natanaelem e Cana, oppido in Galilæa gentium. Et quod S. Joannes non fuerit talis sponsus in nuptiis Canæ Galilææ sustinet D. Calmet in *Dictionario*, verb. *Joannes evangelista*, expresse dicens: « Quæ utique de virginitate sententia validioribus rationum argumentis fulcitur, » quanquam Canæ sponsum fuisse tuetur.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

De secundis nuptiis non incongrue hic paucis disserendum.

(29. Nuptiæ secundæ bifariam accipiuntur. Nonnunquam non tantum a primis, sed etiam a tertiis, et ulterioribus distinguuntur; nonnunquam vero dicuntur quæcunque sunt post primas. De his agere intendimus.

(30. Secundæ nuptiæ a primis in eo differunt, quod legatum virgini, sub illa conditione relictum, si non nupserit, debetur licet nupserit. L. *Cum tale legatum* 72, § *Mævius*, ff. *De condit. et demonstr.* (31. At eadem sub conditione relictum viduæ, tametsi olim idem ex lege Julia observaretur. L. 62, § 2, et l. 63, princ., ff. eod. tit. Jure tamen novo a secundis nuptiis abstinere debet, vel legato carere. Novell. 22, cap. 43.

conjugio abstinerent, reliqui vero illius sanetitatem perinde colerent, atque unitatem servarent: quare qui secundas nuptias inirent, eos ipsi nihil de Ecclesiæ honore sollicitos veluti communis causæ prodores esse arbitrabantur.

(121) Confer Martenium, *De antiq. Eccles. ritib.*, p. II, lib. I.

(122) Vide Petavium in *Notis in Epiphanium*, p. 545, seq., et Cotelerium, t. I, *PP. Apostolici*, p. 90, seq.

(32. Differunt præterea, quod vidua unius matrimonii propter ingratitude revocare valet donationes liberis factas. L. 7, c. *De revoc. donat.* (33. At quæ iterum nupsit, ob injuriam, quam vicissim facit liberis prioris matrimonii, non utique, nisi 1° filius aperte insidiatus fuerit vitæ matris: aut 2° impias manus ipsi intulerit: aut 3° circa totius substantiæ ablationem aliquid molitus fuerit. Novell. 22, cap. 35.

(34. Item differunt, quod ex communi juris canonici interpretatione secundis nuptiis benedictio adhiberi non debet, nisi primæ non fuerint benedictæ. Cap. 1 et 3 *De secund. nupt.*

(35. Sunt, qui et aliam differentiam addunt, quod scilicet nuptiæ simpliciter prolatae de primis, non item de secundis intelliguntur, favore primarum et odio secundarum. (36. At hanc differentiam rejiciendam esse firmat Mæstert., *De secund. nupt.*, qu. 3, fere per tot., nisi intentio proferentis, vel subjecta materia, aliud evincant.

(37. Atque hinc legatum dotis relictum mulieribus pauperibus, debetur non solum puellis, quæ post legatum ad primum conjugium invitantur, sed et viduis, nisi tamen illud semel fuerint consecutæ. Mæstert., *De secund. nupt.*, quæst. 3, n. 8.

(38. In manifesto errore versantur, qui secundas nuptias odiosas esse credunt, et varias earum pœnas recensent. Causa erroris est, quod non distinguunt inter secundas nuptias, et id quod præter naturam secundarum nuptiarum evenire potest, cum contrahuntur, uti est ad eas nimia festinatio, et liberis prioris matrimonii quæsitæ injuria.

(39. Nimirum autem festinare dicuntur mulieres, quæ intra tempus (quod anni est) lugendis maritis præfixum, ad secunda vota transeunt. L. 1, c. *De secund. nupt.* Duplex autem hujus juris est ratio. (40. Prima ne fiat turbatio sanguinis, et incertitudo generationis. Nec cessat hæc incertitudo, licet constet mulierem ex primo marito gravidam esse propter metum superfætationis, quod tamen derident saniores physici. (41. Altera, publica honestas, quod indecorum videatur, mulierem, statim a morte mariti, ad secunda vota transire, veluti quæ, adhuc vivente marito, pudicitiam violasset, vel de violanda cogitasset.

(42. Mulier, quæ intra annum a die defuncti mariti nubit, varias incurrit pœnas. L. 1 et 2, c. *De secund. nupt.* Prima, et præcipua est infamia ipso jure, ita ut nec requiratur quidem judicis sententia declaratoria. L. 1, c. *De secund. nupt.* Idque procedit, sive major, sive minor sit mulier; quinimo eam incurrit maritus, qui eam ducit, sciens annum luctus nondum præterisse, tametsi sit miles, et parentes, qui eum, eamve in potestate habent, quia prohibere potuerunt. Adi Mæstert., *De secund. nupt.*, quæst. 9, per tot.

(43. Sæcunda pœna est, quod non possit mulier nomine dotis, aliove quovis titulo plus in secundum maritum conferre, quam

tertiam partem suorum honorum. Leg. 1 *De secund. nupt.*

(44. Tertia pœna est, quod nihil ex ullius extranei testamento titulo hæreditatis, legati, fideicommissi, alteriusve ultimæ voluntatis capere possit. Dict. leg. 1, cod. *De secund. nupt.*

(45. Quarta pœna est, quod omnia amittat, quæ a defuncto marito ei obvenerunt. Dict. l. 1, cod. *De secundis nupt.* Prior autem maritus hic is intellegitur, quem non debita mulier eluget. (46. Quocirca si hæres instituta a primo marito, post annum luctus secundo nupserit, ac etiam a secundo marito hæres scripta, ad tertia vota intra annum luctus transierit, non hæreditate primi, sed secundi privabitur.

(47. Quinta pœna est, quod ultra tertium gradum nulli consanguineo ab intestato succedere possit. Dict. leg. 1, cod. *De secund. nupt.*

(48. Suprascriptis pœnis Justinianus mulierem subiecit, quæ intra annum luctus non nupserit quidem, sed undecimo mense a morte mariti partum, quem ex inhonesta scortatione, et non ex defuncto marito conceperat, ediderit. Novell. 39, cap. 2. (49. Probe autem hic monet Mæstert., *De secund. nupt.*, quæst. 13, n. 7, totum hoc negotium relinquentium esse arbitrio judicis, qui, examinatis diligenter mulieris moribus, aliisque circumstantiis, dijudicabit, an partus undecimo mense natus marito sit tribuendus, nec ne.

(50. Mulierem vero, quæ intra annum luctus impudice vivit, nec tamen parit, aut parit, sed diu post annum luctus, præfatis pœnis haud subijci firmant. Scipio Gentilis, *De secund. nupt.*, cap. 7, per tot., et Mæstert., eod. tract., quæst. 16, pariter per tot.

(51. Quatuor tamen casibus prædictas pœnas mulier evitat. 1° Si a principe impetaverit, ut ipsi intra annum luctus nubere liceat. Leg. 10, ff. *De his qui notantur infamia*. 2° Si princeps mulierem, quæ intra annum luctus nupsit, a suprascriptis pœnis liberet. Sed vide distinctionem hic traditam a Mæstert., *De secund. nupt.*, quæst. 18, per tot. 3° Si mulier juste crediderit longo tempore extinctum maritum fuisse. Arg. leg. 8, ff. *De his qui notantur infamia*. 4° Si intra annum luctus partum ediderit, quem ex marito conceperat, cui mortuo nullum debet luctum, ut est hostis patriæ damnatus perduellionis etc. Leg. 11, § 2, ff. *De his qui notantur infamia*.

(52. Hactenus de pœnis, quas mulier incurrit nimia festinatione, intra annum luctus nubens. Sunt et aliæ pœnæ, quas incurrit mulier, tametsi post annum luctus nubat, in favorem, et commiserationem filiorum, si quos superstites habet. (53. Prima est, quod omnia quæ quocunque titulo a priori marito percipit, solo usufructu excepto, ad liberos ipsius proprii mariti transmittere debeat, nec eorum alienandorum facultatem habeat. Leg. 3, cod. *De secund. nupt.*

(54. Secunda est, quod quidquid percipit ex successione liberorum, id quoad

proprietatem, solo in diem vitæ suæ deducto usufructu, reliquis ejusdem matrimonii liberis reservare debeat. Dict. leg. 3, cod. *De secund. nupt.* Vide tamen Mæstert., *De secund. nupt.*, quæst. 27, et plur. sequent., qui probe discutit, quid Justinianus circa duas hasce pœnas per Novellas suas immutaverit. (33. Vide quoque eundem q. 44, et plur. sequent., qui de aliis pœnis disserit, tum examinat, an aliquibus in casibus eas evitet mulier.

(36. Nostrum autem est hic tantummodo examinare, an jure canonico in c. penult. et ult., *De secund. nupt.*, omnes pœnæ, de quibus hactenus locuti sumus, cessaverint?

(37. Non ignoro plures in ea esse sententia, ut omnes prædictæ pœnæ a jure ca-

nonico sublata sint. Confer Scipion. Gentil., *De secund. nupt.*, c. 18. Ex aliorum vero sententia sublata a jure canonico sunt pœnæ in odium tantummodo secundarum nuptiarum introductæ, non item illæ, quæ in favorem liberorum primi matrimonii sunt statuta. Peregrin., *De jur. fisci*, l. III, tit. 15, n. 3; Anton. Matth. *De secund. nupt.*, disput. 6, per tot.

(38. At mihi semper arrisit opinio Hunnii ad Treuttler. *Selectar. disp.*, vol. I, disp. 8, thes. 5, litt. B., tenentis, solam infamiæ pœnam, non item cæteras pœnas jus canonicum sustulisse. Confer omnino tum loco citato, tum clarissimum P. Girald. in *Addit. ad Maschal. instit. canon.*, tom. II, pag. 677, vol. I.

OBEDIENTIA

Vid. verb. VOTUM, art. 2 a n. 10 ad 24.

OBLATI MONASTERIORUM.

* Oblati, et qui donati appellantur, quamvis non sint religiosi, si tamen bona sua, ne minima quidem parte excepta, quoad proprietatem, et usufructum sibi non retineant, sed transtulerint in monasterium, sunt personæ ecclesiasticæ, gaudent privilegio

fori, et immunitate ab exactionibus sæcularibus. Verum, ut subtrahantur ab jurisdictione episcopi, requiritur, ut actu inserviant suæ religioni, ut late docet Benedictus XIV, *De synodo diocæs.*, lib. VI, c. 3.

OBLATIONES.

SUMMARIUM.

1. Oblationes dupliciter sumi possunt, scilicet large, seu improprie, et stricte, seu proprie. — 2. Oblationes large, seu improprie sumptæ quæ sint? — 3. Oblationes stricte, et proprie sumptæ quæ sint? — 4. Harum oblationum tres sunt species et assignantur. — 5. Oblationum usus cœpit ab origine mundi, et semper duravit. — 6. Oblationes non debentur ex præcepto, nisi in quatuor casibus. — 7. Assignatur primus casus. — 8. Assignatur secundus casus. — 9. Assignatur tertius casus. — 10. Assignatur quartus casus. — 11. Ad hoc, ut consuetudo faciendi oblationes obliget, duo præcipue requiruntur, et assignantur. — 12. Si dictis duobus requisitis concurrentibus ad consuetudinem faciendi oblationes, populus ulterius eas facere recusaret, posset, et deberet per ordinariam loci ad eas continuandas compelli, etiam per excommunicationem, si opus foret. — 13. Oblationes omnes factæ intra ecclesiam parochialem, seu extra ipsam in quocunque loco sito intra limites parochiæ, de jure communi spectant ad parochum loci, nisi aliud habeat legitima loci consuetudo, aut aliter constet de offerentium intentione, aut voluntate. — 14. Unde si alicubi legitima consuetudo habeat, ut oblationes non ipsi parochi, sed ecclesiæ, vel alii pio loco, seu piæ causæ applicentur, tunc sunt applicandæ secundum talem consuetudinem. — 15. Item supradictis locis, et causis piis applicari debent oblationes, quando sufficienter constat talem esse intentionem, et voluntatem offerentium. — 16. Hinc oblationes, quæ fiunt oratoriis, capellis, aut aliis locis intra, vel extra ecclesiam, ubi aliquæ imagines miraculosæ depictæ, vel sculptæ existunt, non spectant ad parochum, ad quem hisce temporibus spectant solæ oblationes, quæ in ecclesia sub missis ad altare fiunt, et quæ pro administratione sacramentorum, pro be-

nedicendis nuptiis aut mulieribus post partum, pro exsequiis et sepulturis, aut aliis similibus functionibus specialiter offeruntur, consuetudine, et intentione offerentium reliquas ferme alias oblationes ecclesiis ipsis, capellis, altaribus, aut aliis certis finibus applicante. — 17. Administratio tamen similibus oblationum adhuc spectat ad parochum. — 18. Nisi tamen ex legitima consuetudine spectet ad laicos. — 19. Unde confraternitates laicorum ex consuetudine possunt recipere, et administrare oblationes, dummodo laici nihil sibi applicent, sed in pios usus totum convertant. — 20. Oblationes factæ imagini depictæ in pariete domus alicujus personæ private, non spectant ad ipsam privatam personam, sed ad propriam parochiam. — 21. Nisi tamen offerens obtulisset contemplatione domini domus. — 22. Oblationes, quæ fiunt tempore jubilæi, vel anno sancto in ecclesia cathedrali, seu imaginibus intra ecclesiam et parochiam existentibus spectant ad archiepiscopum seu parochum ejusdem ecclesiæ, et non ad episcopum. — 23. Si autem loca, ubi sunt tales imagines, non sint intra fines alicujus parochiæ, spectant integre ad episcopum. — 24. Intellige tamen quoad omnia supradicta, nisi aliud habeat legitima loci consuetudo, aut aliter constet de offerentium intentione, et voluntate. — 25. Oblationes, quæ fiunt in ecclesiis regularium, acquiruntur monasterio pro religiosis ibi servientibus. — 26. Oblationes, et elemosynæ possunt a regularibus recipi inter missarum solemnias. — 27. Parochi in diebus festis possunt post offertorium in medio altaris vertere se ad populum, et invitando ad oblationes, manipulum, vel aliud præbere deosculandum offerentibus; at aliis sacerdotibus id non licet. — 28. Parochi, stante consuetudine, possunt recedere ab altari post offertorium, et ad infimum locum ecclesiæ accedere ad recipiendas oblationes mulierum

inibi existentium, separatim a maribus. — 29. Sacerdotes novi non prohibentur in suis primis missis post offertorium in medio altaris ad populum se convertere, et oblationes accipere a sponte dantibus, dummodo non discedant ab altari. — 30. Tales oblationes factæ novis sacerdotibus quærentur ipsis, et non parochi. — 31. In materia oblationum attendenda est semper legitima locorum consuetudo, et intentio, seu voluntas offerentium. — 32. Oblatio major in alienatione honorum ecclesiasticorum semper recipitur, quando actus non est perfectus. — 33. Oblatio major habet locum in re vendita in concursu creditorum. — 34. Oblatio major in casu quo habet locum in venditionibus, non requiritur, ut sit in sexta parte, prout in terminis læsionis, sed sufficit, ut sit in aliqua quantitate excludente minimam. — 35. Oblatio major nunquam admittitur post perfectum actum venditionis. — 36. Et quando dicitur actus perfectus? — 37. Oblationis novæ pri-

(1. Oblationes dupliciter sumi possunt, scilicet large, seu improprie, et stricte, seu proprie. *Communis.* Oblationes large, seu improprie sumptæ important omnes actiones per quas quæcunque res ad divinum cultum exhibentur, seu offeruntur, ut explicant Sotus, *De justitia*, lib. IX, quæst. 3, art. 1; Barbosa, lib. III *Juris eccles. univers.*, cap. 23, n. 1; *De officio et potest. parochi*, part. III, cap. 24 et alii. (2. Et sic sub nomine oblationum veniunt etiam decimæ et primitiæ, ut in specie advertit Silvester in *Summa*, verb. *Decima*, n. 2, et Barbosa, *loc. cit.* Et de decimis patet ex *Genes. XVIII*, ibi: *Decimas offeram tibi*; et *Numer. XVIII*, ibi: *Decimarum oblationem*. Et de primitiis patet *Exodi XXXIV*, ibi: *Primitias frugum terræ tuæ offeres*; et *Leviticus II*, ibi: *Primitias tantum eorum offeretis*. (3. Oblationes stricte et proprie sumptæ dicuntur res illæ, quas fideles religionis intuitu immediate offerunt Deo, ut deserviant, vel ad usum Ecclesiæ, vel ad usum ministrorum, juxta illud *Matthæi V*, ibi: *Si ergo offers munus tuum ad altare*; et *Deuteronomio XXIII*, ibi: *Non offeres mercedem*; et *Malachiæ I*, ibi: *Si offeratis*: sive res sint mobiles, sive immobiles, sive testamento legentur, sive aliter donentur; arg. c. *Qui oblationes 10*, et c. *Clerici 11*, caus. 13, quæst. 2. Sic Mare. Socin., in *Tract. de oblationibus*, libel. 1; Troil. Malvet., in simili tractatu, fere per tot.; Monet., *De decimis*, cap. 2, n. 9; Galgan., *De jure publico*, lib. III, tit. 53, n. 1; Barbosa, *loc. cit.*, et alii passim.

(4. Unde harum oblationum tres sunt species. Prima dicitur donatio rei inter vivos facta Deo et Ecclesiæ; arg. cap. 1, *Indigne 21*, caus. 12, quæst. 2. Secunda dicitur

(123) Istæ potissimum oblationes sunt, quæ ab Ecclesiæ primordiis ad omnes gentes propagatæ sunt, panis, et vinum, quæ tantum elementa proprie ad sacrificium pertinebant. Hinc diaconi atque subdiaconi ubi ea collegerant, statim ad altare deterebant, Deo per episcopum offerenda; ita tamen ut panis, ac vini ea tantum pars ad eucharistiam asservaretur, quæ astantibus fidelibus communicandis satis foret; cætera vero de altari per eosdem diaconos auferrentur, fidelibus item, atque clero distribuenda. (124) Inter veterum oblationes celebrantur præter oleum et ceram, mel, lac, thus, uvæ, frumenta, quæ tamen non ubique omnia, neque uno temporis vestigio, sed sensu, ut altari offerrentur, permissa.

vilegium post extinctam candelam conceditur minori, eoque uti potest etiam Ecclesia. — 38. Oblatio major quando admittitur in venditionibus honorum Ecclesiæ, semper prius emptor habet prælationem pro eodem pretio. — 39. Oblatio major admittitur, etiamsi fuerit initum instrumentum venditio: is cum reservatione beneficii Apostolici, donec hoc subsequatur. — 40. Oblatio major admittitur, antequam executioni demandet beneficium Apostolicum. — 41. Oblatio major habet locum obtento beneficio Apostolico pro certo pretio ad favorem determinatæ personæ ante stipulationem instrumenti. — 42. Oblator secundus, quando præfertur in emptione rei ecclesiasticæ, tenetur reficere expensas primo emptori pro impetrato beneficio, illiusque executione. — 43. Quædam alia novissima referuntur ad n. 48. — 49. Subnect. *Addit. ex aliena manu* ad n. 51.)

donatio causa mortis, quæ fit in testamento pro animæ redemptione; arg. cit. cap. *Indigne*. Tertia dicitur usualis, et est illa quam faciunt fideles offerendo aliquas suas res in Ecclesia ad altare, aut in alio Ecclesiæ loco, aut etiam extra Ecclesiam ad imaginem miraculosam, vel devotam, et hujusmodi, prout ad longum refertur in cap. *Cum inter 29*, *De verbor. significat.*, in cujus summario sic præcise habetur: « Oblationis nomine intelligitur, quidquid offertur Ecclesiæ, quocunque modo in missa, vel extra, et in ecclesia, vel extra. »

(5. Oblationum usus cœpit ab origine mundi, tempore Cain et Abel; *Genes. IV*, ibi: *Factum est autem post multos dies, ut offerret Cain de fructibus terræ munera Domino. Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui, et de adipibus eorum*. Et deinde tempore Noe; *Genes. VIII*, ibi: *Ædificavit autem Noe altare Domino: et tollens de cunctis pecoribus et volucris mundis, obtulit holocausta super altare*. Et postea tempore Moysis, *Numer. VII*, ibi: *Obtulerunt principes Israel, et capita familiarum, qui erant per singulas tribus, præfectique eorum, qui numerati fuerant, munera coram Domino, etc.*, et sæpe sæpius aliis temporibus, ut patet in toto Veteri Testamento et etiam in Novo, ubi *Matth. II*, magi obtulerunt ei munera aurum, thus et myrrham; et sic in lege gratiæ adest antiquissimus usus offerendi in altari vel ecclesia tempore missæ panem, vinum (123), oleum, ceram et alia hujusmodi, ut constat ex canonibus sextæ synodi; et in canone 28 Trullano declaratur, qua ratione possint fructus alicui offerri (124).

(6. Oblationes non debentur ex præcepto,

Sic nonnullæ harum oblationum canone Apost. 4, memorantur; contra can. 3, mellis, lactis, sicera, volatilium, aut animalium quorundam, sive leguminum oblationes vetitæ fuerant. Alia tamen super his disciplina utebantur Africani, alia Galli, ut notat Selvaggius, *Antiquit. Christian.*, lib. II, cap. 1, § 6. Sed de his oblationibus consule, si placet, Francis i Antonii Zaccaria nupperime vulgatum *Onomasticon rituale*; præsertim vero P. Francisci de Berlandis c Clericis Regularibus *De oblationibus ad altare communibus et peculiaribus* luculentissimam dissertationem historico-theologicam an. 1743, Venetiis e Balleaniano typographio emissam.